

Міністерство освіти і науки України
Донбаська державна машинобудівна академія

ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ І ОРГАНІЗАЦІЇ

**тематика семінарських занять
для здобувачів спеціальності «Політологія» усіх форм навчання**

Затверджено
на засіданні методичної ради
Протокол №   від   2022

Краматорськ
ДДМА
2022

УДК 061.237:316.61

Ш 61

Громадські об'єднання і організації: тематика семінарських занять для здобувачів вищої освіти спеціальності «Політологія» усіх форм навчання / уклад. О. В. Шимко. – Краматорськ : ДДМА, 2022. – 24 с.

У посібнику містяться плани семінарських занять по темам, термінологічний словник та література для підготовки згідно з навчальною програмою дисципліни «Громадські об'єднання і організації» бакалаврів спеціальності «Політологія», може бути використаний в якості посібника для самостійної роботи при дистанційній формі навчання, а також викладачами та здобувачами для підготовки до лекційних та семінарських занять.

Укладач

О. В. Шимко, старший викладач

Відповідальний за випуск

Є. В. Болотіна, доцент

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ	5
2 ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	7
2.1 Поняття, сутність та етапи розвитку громадських об'єднань та організацій	9
2.2 Профспілки та об'єднання підприємців	10
2.3 Молодіжні, дитячі та жіночі організації	11
2.4 Тема «Державне регулювання молодіжної та гендерної політики»	12
2.5 Функціонування релігійних організацій	13
2.6 Ветеранські і патріотичні організації	14
2.7 Організації споживачів, благодійні та кредитні спілки	15
2.8 Творчі та спортивні організації	16
2.9 Діяльність іноземних та міжнародних організацій	17
3 ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК	18
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	22

ВСТУП

Одним із головних конституційних прав громадян у демократичній державі є право на об'єднання (свобода спілок та асоціацій), тобто право вільно створювати різні об'єднання, входити до них і виходити з них. Майже у всіх країнах (включаючи країни тоталітарного соціалізму) йдеться про свободу об'єднання в політичні партії, культурні, спортивні та інші громадські організації.

Саме через громадські об'єднання, громадсько-політичні рухи, політичні партії до активної державотворчої діяльності залучаються широкі верстви населення, реалізуються й захищаються політичні та економічні інтереси тієї чи іншої частини суспільства (народу, нації, соціальної групи). Вони є формою підтримки зв'язків між громадянським суспільством і державою. Посередництвом партій населення заявляє про свої групові вимоги.

Семінарські заняття - це самостійна творча робота здобувача по вивченню матеріалу теми під керівництвом викладача. Проводиться в формі вільної творчої дискусії, обговорення рефератів, доповідей.

Семінар – це особлива форма навчальних практичних занять, яка полягає у самостійному вивченні студентами окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень тощо.

Семінарські заняття отримали свою назву від латинського слова «*seminarium*», що означає розсадник. Вони проводилися в давньогрецьких і римських школах як поєднання диспутів, повідомлень учнів, коментарів і висновків викладачів.

У сучасній вищій школі семінар – один з основних видів практичних занять як з гуманітарних, так і з природничих дисциплін. Семінар призначений для поглибленого вивчення того чи іншого предмета.

Семінари розвивають творчу самостійність студентів, зміцнюють їх інтерес до науки і наукових досліджень. В процесі семінарських занять студенти опановують науковим апаратом, набувають навичок оформлення наукових робіт і опановують мистецтво усного та письмового викладу матеріалу.

Основною метою семінарського заняття є поширення та поглиблення теоретичних положень теми та формування навичок практичного застосування теоретичних положень теми, вміння практичного використання знань, принципів і методів соціології в своїй практичній діяльності.

1 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Основними дидактичними *цільми* їх проведення є:

- забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійного опрацювання;
- спонукати здобувачів до колективного творчого обговорення найбільш складних питань навчального курсу;
- оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються та формування умінь і навичок до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності.

Завдання семінарського заняття:

- закріплення, поглиблення і розширення знань здобувачів з відповідної навчальної дисципліни;
- формування вміння постановки і рішення інтелектуальних завдань і проблем;
- удосконалення здібностей по аргументації здобувачами своєї точки зору, а також по доведенню і спростуванню інших суджень;
- демонстрація здобувачами досягнутого рівня теоретичної підготовки;
- формування навичок самостійної роботи з літературою.

Семінарські заняття виконують такі основні *функції* (відповідно формулюють дидактичні цілі заняття: навчальну, виховну і розвивальну):

- **навчальну** – поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару;
- **розвивальну** – розвиток логічного мислення здобувачів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо;
- **виховну** – патріотичне виховання, виховання економічної, екологічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної дисципліни та до фаху, формування потреби здорового способу життя тощо;
- **діагностично-корекційну** – контроль за якістю засвоєння здобувачами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання.

Особливості семінару:

- активна участь самих здобувачів у з'ясуванні сутності проблем, питань, що були винесені на розгляд;
- викладач надає здобувачам можливість вільно висловлюватися під час розгляду питань, що винесені на обговорення, допомагає їм вірно будувати свої міркування;
- така навчальна мета семінару вимагає, щоб здобувачі були добре підготовлені до заняття;

- якщо здобувачі не підготовлені до заняття, то семінарське заняття перетворюється у фронтальну бесіду (викладач задає питання, здобувачі відповідають на них).

Структура семінарського заняття:

- **Організаційна частина** – допомагає мобілізувати здобувачів до навчання; активізувати їхню увагу; створити робочу атмосферу для проведення заняття; містить привітання викладача зі здобувачами, виявлення відсутніх, перевірку підготовленості до заняття.

- **Мотивація та стимулювання навчальної діяльності** – передбачає формування потреби вивчення конкретного навчального матеріалу, повідомлення теми, мети та завдань. Мотивації сприяє чітке усвідомлення його мети, що полягає у досягненні кінцевого, запланованого результату спільної діяльності викладача й здобувачів.

- **Обговорення навчальних питань семінару** – полягає в обговоренні й керуванні процесом розгляду основних питань семінару відповідно до обраного виду і методики його проведення. Викладач має подбати про поетапне обговорення, сприймання, розуміння, закріплення і застосування здобувачами вивченої навчальної інформації.

- **Діагностика правильності засвоєння здобувачами знань** – допомагає викладачеві та здобувачам з'ясувати причину нерозуміння певного елемента змісту навчальної інформації, невміння чи помилковості виконання інтелектуальної або практичної дії. Здійснюється за допомогою серії оперативних короткочасних контрольних робіт (письмових, графічних, практичних), усних фронтальних опитувань, тренінгу тощо), з використанням комп'ютерної техніки.

- **Підбиття підсумків заняття** – передбачає коротке повідомлення про виконання запланованої мети, завдань заняття (аналіз того, що було розглянуто, мотивацію діяльності групи і окремих здобувачів, оцінювання їхньої роботи).

- **Повідомлення домашнього завдання** – містить пояснення щодо змісту завдання, методики його виконання, передбачає його запис на дошці, а учнями в щоденник.

Готуючись до семінарського заняття здобувач повинен:

- ознайомитись зі змістом плану семінару та переглянути конспект прослуханої лекції за даною темою;

- ознайомитись з рекомендованою літературою та прочитати відповідний розділ підручника або навчального посібника, опрацювати додаткову рекомендовану літературу. Робота з науковою книгою вимагає свідомого засвоєння прочитаного, а не механічного заучування. Для цього необхідно усвідомити зміст різних понять, спеціальних термінів, положень, що в свою чергу забезпечує термінологічну обізнаність здобувача та вироблення навичок логічного мислення;

- здійснити критичний аналіз викладеного матеріалу в опрацьованих джерелах з даної проблеми;

- скласти конспект опрацьованого матеріалу, де зазначити власну точку зору з даної проблеми;
- здійснити самоконтроль через відповідні питання з даної теми;
- скласти план відповіді на кожне питання плану заняття.

Виступаючи на семінарському занятті здобувач повинен:

- уникати технічного переказу матеріалу лекції або рекомендованої літератури;
- відповідаючи на питання, розглядати певні положення у розвитку, здійснювати порівняння різних підходів, концепцій в опрацьованій літературі;
- показати практичну значущість цих положень;
- інші здобувачі, присутні на семінарському занятті, повинні брати активну участь в обговоренні проблем, що розглядаються, а в разі неповного або недостатнього висвітлення матеріалу доповнювати відповідь, вступати в полеміку, використовуючи додаткові висновки, факти та цифрові дані.

У процесі засвоєння знань з дисципліни здобувач повинен уміти готувати реферати і виконувати контрольні роботи. Участь у названих формах самостійної роботи закладає у здобувача первинні навички самостійної дослідницької діяльності, набуття навичок пошуку, опрацювання відповідних джерел інформації.

Реферат — це скорочений виклад змісту первинного документа або його частини, з основними фактичними даними й висновками. Він починається з викладу сутності роботи і складається за таким планом: тема, предмет (об'єкт), характер і мета роботи. В рефераті слід показати ті особливості теми, які необхідні для розкриття мети і змісту роботи, методи проведення роботи. Виклад матеріалу в рефераті має бути коротким і точним. Середній обсяг реферату становить приблизно 15–20 друкованих аркушів формату А 4.

Виконана реферативна робота повинна продемонструвати наявність навичок у студента щодо самостійного пошуку та опрацювання джерельної бази з обраної теми. З цією метою здобувач має знайти, ознайомитись і використати декілька наукових, навчальних і науково-методичних публікацій, в яких висвітлюються ті чи інші аспекти обраної теми.

До таких джерел належать, по-перше, наукові публікації, по-друге, навчальна література, по-третє, методично-довідкова література. У вступі автор аргументує вибір теми, вказує на її важливість, актуальність теми.

Основна частина реферативної роботи складається з відповідних розділів. Назва будь-якого розділу основної частини не повинна повторювати назву теми роботи. Висновки робляться щодо кожного з розділів основної частини, а також узагальнення і можливі шляхи розв'язання проблем, розглянутих в основній частині дослідження. Список використаних джерел включає бібліографічний опис усіх опрацьованих і використаних автором у цій роботі джерел інформації.

Написання **контрольної роботи** передбачає:

- вибір теми із запропонованого переліку;
- вивчення рекомендованої літератури та добір матеріалу;
- упорядкування літератури відповідно до пунктів плану;
- у вступній частині роботи слід обґрунтувати актуальність теми, чітко сформулювати мету роботи;
- у логічній послідовності висвітлити кожне з питань плану;
- робота завершується загальним висновком з теми роботи;
- до роботи додається список використаної літератури;
- обсяг роботи повинен становити до 15 сторінок формату А4.

2 ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

2.1 Семінар № 1 (4 години)

Тема «Поняття, сутність та етапи розвитку громадських об'єднань та організацій»

Під час вивчення даної теми необхідно звернути увагу на такі проблемні питання: поняття, сутність, функції і види громадських об'єднань і організацій, процес їх виникнення та становлення, роль у суспільстві, місце у політичній системі сучасної демократичної держави. Світовий досвід створення громадських організацій та особливості їх діяльності у різних країнах світу. Основні етапи розвитку громадських об'єднань в Україні, перспективи їх розвитку.

План

1. Поняття, сутність, функції громадських об'єднань і організацій.
2. Види громадських об'єднань і організацій.
3. Історія створення громадських об'єднань і організацій.
4. Загальні засади діяльності громадських об'єднань.
5. Види та повноваження громадських об'єднань і організацій в Україні.
6. Види і повноваження громадських об'єднань в світі.
7. Історія створення громадських організацій в Україні.

Поняття до теми: громадські об'єднання і організації, повноваження, функції, види, права людини, Конституція, партія, конституціоналісти, жирондисти, якобінці, спілки, асоціації, прибуток.

Питання для самоконтролю

1. Описати місце і роль громадських об'єднань у політичній системі сучасної демократичної держави.
2. Обговорити світовий досвід створення та діяльності громадських організацій.
3. Оцінити перспективи розвитку громадських об'єднань у сучасному політикумі.
4. Відповідати на питання про поняття, мету створення та основні принципи діяльності громадських організацій.
5. Сконструювати модель ідеальної громадської організації сучасності.

2.2 Семінар № 2 (6 годин)

Тема «Профспілки та об'єднання підприємців»

Під час вивчення даної теми необхідно звернути увагу на такі проблемні питання: право громадян на об'єднання у професійні спілки як організації захисту їх інтересів, їх роль у суспільстві, види, порядок створення, історія виникнення, функції, світовий досвід створення та діяльності профспілок. Система профспілок, причини та процедура припинення їх діяльності. Права та обов'язки профспілок, гарантії їх прав, взаємодія професійних спілок з державою у вирішенні колективних трудових спорів. Створення, функції та види організацій роботодавців. Права організації роботодавців та їх об'єднань щодо захисту прав і законних інтересів своїх членів. Цілі, порядок виникнення, функції торгово-промислових палат. Принципи створення та діяльності. Діяльність торгово-промислової палати в Україні, особливості у порівнянні зі світовою практикою.

План

1. Сутність, функції, види профспілок.
2. Права та обов'язки профспілок, головні завдання.
3. Історія створення професійних спілок.
4. Професійні спілки в Україні.
5. Професійні спілки у країнах Європи.
6. Американські професійні спілки.
7. Сутність, функції організацій роботодавців.
8. Види організацій роботодавців та їх повноваження.
9. Цілі, порядок створення та функціонування торгово-промислових палат.
10. Діяльність торгово-промислових палат в Україні.
11. Діяльність торгово-промислових палат в інших країнах.

Поняття до теми: профспілка, кодекс законів про працю, роботодавець, торгово-промислова палата, статут, конференція.

Питання для самоконтролю

1. Дати визначення професійної спілки та об'єднання підприємців, їх відмінностей та схожих рис.
2. Виявити права та обов'язки профспілок, гарантії їх прав.
3. Розмежувати діяльність об'єднань підприємців та організацій роботодавців.
4. Відповісти на питання про взаємодію профспілок і держави у вирішенні колективних трудових спорів.
5. Виокремити цілі, принципи та порядок створення торгово-промислових палат.

2.3 Семінар № 3 (6 годин)

Тема «Молодіжні, дитячі та жіночі організації»

Під час вивчення даної теми необхідно звернути увагу на такі проблемні питання: поняття, види, функції діяльності молодіжних та дитячих організацій, порядок їх створення, роль у формуванні активної громадянської позиції підростаючого покоління. Світовий досвід і практика створення та діяльності молодіжних та дитячих організацій, складнощі цього процесу. Скаутська організація. Жіночий рух та жіночі організації – історія створення, особливості діяльності, складнощі у реалізації своїх прав. Стан жіночого руху в Україні, екстремістські його напрямки. Ефективність жіночого руху, перспективи його подальшого розвитку. Державна політика у галузі молодіжних, дитячих та жіночих організацій.

План

1. Поняття, функції та види дитячих організацій
2. Історія створення дитячих організацій.
3. Види дитячих організацій в Україні і світі.
4. Державна політика України у галузі дитячого руху.
5. Поняття, функції та види молодіжних організацій.
6. Історія створення молодіжних організацій.
7. Види молодіжних організацій в Україні і світі.
8. Державна політика України у галузі молодіжного руху.
9. Поняття, функції та види жіночих організацій.
10. Історія створення жіночих організацій.
11. Види жіночих організацій в Україні і світі.
12. Державна політика України у галузі жіночого руху.

Поняття до теми: молодіжна організація, дитяча організація, жіноча організація, молодіжний рух, статус, соціальна служба, «Пласт», СКОБ, «Сокільський доріст», скаути, «Курінь», чота, Спілка української молоді.

Питання для самоконтролю

1. Пояснити важливість існування у державі дитячих організацій, їх значення для формування активної громадянської позиції у підростаючого покоління.

2. Організувати молодіжну організацію студентів на власному факультеті з обов'язковим складанням програми діяльності та статуту (створити статут та основні засади діяльності).

3. Захищати жіночий рух та жіночі організації.

4. Показати, як вирішити проблему оформлення документації по створенню молодіжного або дитячого руху.

5. Показувати необхідність постійного державного контролю за молодіжними рухами та організаціями.

2.4 Семінар № 4 (2 години)

Тема «Державне регулювання молодіжної та гендерної політики»

Під час вивчення даної теми необхідно звернути увагу на такі проблемні питання: особливості державної підтримки та регулювання у сфері молодіжної та тендерної політики, законодавчі та нормативні акти, органи, які займаються їх реалізацією. Сучасні методики проведення тендерів, реалізація їх в Україні, складнощі цього процесу, перспективи. Основні напрямки державної політики у сфері соціальної роботи з дітьми та молоддю. Робота служб у справах неповнолітніх, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Функції соціальної профілактики серед дітей та молоді, соціальна реабілітація, соціальне інспектування. Права та обов'язки центрів соціальних служб, практика їх роботи у різних країнах світу. Порівняння такої роботи зі станом справ в Україні.

План

1. Поняття молодіжної політики, її реалізація в світі.
2. Реалізація державної молодіжної політики в Україні.
3. Поняття гендерної політики, її світові моделі.
4. Модель гендерної політики в сучасній Україні.
5. Права, обов'язки та функції соціальних служб: світова практика.
6. Робота служб у справах неповнолітніх в Україні: теоретичні аспекти та практична реалізація.

Поняття до теми: гендерна політика, гендер, молодіжна політика, молодь, соціальні служби, захист дітей, служба у справах неповнолітніх.

Питання для самоконтролю

1. Показати, як вирішити проблему оформлення документації по створенню молодіжного або дитячого руху.
2. Узагальнити законодавчі акти щодо державного регулювання молодіжної та гендерної політики.
3. Класифікувати зібрані закони та постанови щодо державного регулювання молодіжної та гендерної політики.
4. Позитивно оцінювати вдосконалення законодавства щодо гендерної політики в Україні.
5. Модифікувати статут певної молодіжної організації відповідно до вимог близького йому кола.

2.5 Семінар № 5 (2 години)

Тема «Функціонування релігійних організацій»

Під час вивчення даної теми необхідно звернути увагу на такі проблемні питання: виникнення, порядок функціонування, види, загальні принципи існування релігійних організацій. Реалізація права на свободу совісті. Рівноправність громадян незалежно від їх ставлення до релігії. Відокремлення школи від церкви. Система релігійних організацій в Україні. Світовий досвід взаємин церкви і держави. Світський характер сучасної держави. Порядок реєстрації та припинення діяльності релігійних організацій. Право на релігійні обряди і церемонії. Право на проходження альтернативної (невійськової) служби. Право не отримувати ідентифікаційний код державного реєстру фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів. Роль церкви у сучасному громадянському суспільстві.

План

1. Поняття, функції, принципи релігійних організацій.
2. Види релігійних організацій.
3. Світовий досвід взаємин держави з церквою.
4. Роль церкви у країнах світу.
5. Роль і види церкви у сучасній Україні.

Поняття до теми: релігія, релігійна організація, віруючі, церква, свобода совісті, альтернативна служба, секулярність, православ'я, релігійна громада.

Питання для самоконтролю

1. Продемонструвати загальні принципи функціонування релігійних організацій.
2. Зробити висновок щодо рівноправності громадян незалежно від їх ставлення до релігії у контексті політики свободи совісті у сучасній державі.
3. Осуджувати недотримання права громадян на проходження альтернативної (невійськової) служби.
4. Підтримувати право громадян не отримувати ідентифікаційні коди державного реєстру фізичних осіб.
5. Виокремити систему релігійних організацій України.

2.6 Семінар № 6 (2 години)

Тема «Ветеранські і патріотичні організації»

Під час вивчення даної теми необхідно звернути увагу на такі проблемні питання: виникнення, види та функції ветеранських та патріотичних організацій Їх роль у сучасній державі. Особливості функціонування козацьких організацій в Україні. Державна підтримка ветеранських та патріотичних організацій. Волонтерський рух. Законодавчі та нормативні акти, які регулюють їх діяльність. Міжнародний статус патріотичних організацій в Україні. Фінансування ветеранських організацій, матеріальна підтримка нужденних ветеранів.

План

1. Поняття, функції, види ветеранських організацій.
2. Види патріотичних організацій, основи їх діяльності в Україні.
3. Державна підтримка ветеранських і патріотичних організацій в Україні.
4. Світова практика діяльності ветеранських організацій.
4. Волонтерські організації в Україні.
5. Світовий досвід діяльності волонтерських організацій.

Поняття до теми: ветеран, патріот, ветеранська організація, патріотична організація, волонтер, Українська спілка ветеранів Афганістану, Спілка Учасників, Ветеранів, Інвалідів АТО та бойових дій (СУВІАТО), «Українське реєстрове козацтво», атрибут.

Питання для самоконтролю

1. Назвати основи функціонування ветеранських та патріотичних організацій.
2. Оцінити діяльність козацьких організацій в Україні, їх роль у громадянському суспільстві.
3. Позитивно оцінювати державну підтримку ветеранських та патріотичних організацій.
4. Продемонструвати, як можна студентам брати участь у волонтерському русі, допомагати волонтерам у найбільш важливих напрямках їх роботи.
5. Відтворити історію створення та діяльності патріотичних організацій в Україні.

2.7 Семінар № 7 (2 години)

Тема «Організації споживачів, благодійні та кредитні спілки»

Під час вивчення даної теми необхідно звернути увагу на такі проблемні питання: засади функціонування, види та напрями діяльності організацій споживачів, порядок їх утворення та взаємовідносини з державними органами. Законодавче регулювання діяльності організацій споживачів, благодійних та кредитних спілок, проблеми у цій галузі Види та напрями діяльності благодійності. Світовий досвід функціонування благодійних організацій, міжнародні благодійні фонди в Україні. Організаційні засади створення та порядок припинення діяльності кредитних спілок. Члени кредитної спілки, їх права та обов'язки.

План

1. Поняття, функції, види організацій споживачів.
2. Світова практика функціонування організацій споживачів.
3. Українські організації споживачів.
4. Види та напрями діяльності благодійних організацій.
5. Світовий досвід існування благодійних організацій.
6. Благодійні організації в Україні.
5. Поняття та принципи діяльності кредитних спілок.
6. Кредитні спілки в Україні і світі.

Поняття до теми: організація споживачів, споживач, благодійність, благодійна організація, меценат, кредитна спілка, конс'юмеризм, союз споживачів, Національна асоціація кредитних спілок України, лейбл, надмірне споживання.

Питання для самоконтролю

1. Доповісти про основи діяльності організацій споживачів, їх функції та методи роботи.
2. Пояснити організаційні засади створення та порядок припинення діяльності кредитних спілок.
3. Показувати права та обов'язки членів кредитних спілок.
4. Розмежовувати різні за цілями та напрямками діяльності благодійні організації.
5. Керувати проектом створення та діяльності студентської благодійної організації.

2.8 Семінар № 8 (2 години)

Тема «Творчі та спортивні організації»

Під час вивчення даної теми необхідно звернути увагу на такі проблемні питання: порядок створення, організація, функції та види творчих організацій. Основні напрямки та особливості діяльності творчих спілок. Права та обов'язки. Визначення професійного творчого працівника. Державні та недержавні творчі спілки, законодавчі та нормативні акти, які регулюють їх діяльність. Особливості спортивних організацій. Органи управління федерації футболу України, виконавчий комітет та футбольне правосуддя. Державна підтримка спорту: світовий досвід та стан в Україні.

План

1. Поняття, функції, види творчих спілок.
2. Різновиди творчих спілок у світі.
3. Творчі спілки в Україні.
4. Види спортивних організацій, засади їх діяльності.
5. Спортивні організації в світі.
6. Види спортивних організацій в Україні.

Поняття до теми: творча спілка, спортивна організація, Всеукраїнська музична спілка, Спілка архітекторів, Спілка дизайнерів, Спілка журналістів, Спілка кінематографістів, Спілка композиторів, Спілка майстрів народного мистецтва, Спілка письменників, професійний творчий працівник, Федерація футболу України, Товариство «Україна», Добровільне спортивне товариство «Гарт», відомчі спортивні товариства «Динамо» та ЦСКА.

Питання для самоконтролю

1. Класифікувати різновиди творчих спілок.
2. Скласти список творчих спілок та спортивних організацій України.
3. Позитивно оцінювати діяльність органів футбольного правосуддя.
4. Активно співпрацювати з певною спортивною організацією міста.
5. Координувати студентську активність для участі у спортивній або творчій організації.

2.9 Семінар № 9 (4 години)

Тема «Діяльність іноземних та міжнародних організацій»

Під час вивчення даної теми необхідно звернути увагу на такі проблемні питання: Порядок діяльності міжнародних та іноземних організацій, їх функції та види. Їх виникнення та світова практика існування. Представництва міжнародних організацій в Україні, види підтримки з їх боку. Філії та відділення іноземних організацій, які діють на території України. Порядок реєстрації та діяльності філій, відділень, представництв та інших структурних осередків громадських (неурядових) організацій зарубіжних держав. Національні організації України – члени міжнародних організацій, порядок та головні завдання їх діяльності.

План

1. Порядок діяльності міжнародних організацій, їх функції.
2. Види міжнародних організацій, їх характеристика.
3. Представництва міжнародних організацій в Україні.
4. Національні організації України – члени міжнародних організацій.
5. Товариство Червоного хреста.
6. Фонд Дж. Сороса.
7. Міжнародний валютний фонд.
8. Міжнародний фонд «Відродження».
9. Українське відділення «Всесвітньої лабораторії».
10. Національний Олімпійський комітет України.

Поняття до теми: міжнародна організація, національна організація, Національний Олімпійський комітет України, фонд Дж. Сороса, Товариство Червоного хреста, Міжнародний валютний фонд.

Питання для самоконтролю

1. Пояснити діяльність іноземних та міжнародних організацій.
2. Описати основи діяльності представництв міжнародних організацій та їхні функції.
3. Звітувати про філії та відділення іноземних організацій, які діють на території України.
4. Звітувати про порядок реєстрації філій, відділень, представництв та інших структурних осередків громадських (неурядових) організацій зарубіжних держав.
5. Калібрувати умови визнання суб'єктів олімпійського руху НОКом України.

3 ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

А

Альтернатива (фр. alternative, рос. альтернатива, англ. alternative) - наявність чи/та необхідність вибору між двома чи кількома можливостями, що виключають одна одну. Необхідність вибору однієї з двох можливостей, що виключають одна одну.

Б

Бенефіціар - набувач благодійної допомоги (фізична особа, неприбуткова організація або територіальна громада), що одержує допомогу від одного чи кількох благодійників для досягнення цілей, визначених.

Благодійна діяльність - добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених цим Законом цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара.

Благодійна організація - юридична особа приватного права, установчі документи якої визначають благодійну діяльність в одній чи кількох сферах, визначених чиним законодавством, як основну мету її діяльності;

Благодійна програма - комплекс благодійних заходів у сферах, визначених чиним законодавством;

Благодійник - дієздатна фізична особа або юридична особа приватного права (у тому числі благодійна організація), яка добровільно здійснює один чи декілька видів благодійної діяльності;

Меценатська діяльність - благодійна діяльність у сферах освіти, культури та мистецтва, охорони культурної спадщини, науки і наукових досліджень, яка здійснюється у порядку, визначеному цим Законом та іншими законами України.

В

Волонтерська діяльність - добровільна, безкорислива, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами та волонтерськими організаціями шляхом надання волонтерської допомоги.

Волонтерська допомога - роботи та послуги, що безоплатно виконуються і надаються волонтерами та волонтерськими організаціями.

Волонтерська організація - юридична особа, яка здійснює свою діяльність без мети одержання прибутку і отримала статус волонтерської.

Г

Громадське об'єднання - це добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів.

Громадська організація - це громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи.

Громадська спілка - це громадське об'єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи.

Громадський порядок - урегульована правовими та іншими соціальними нормами система суспільних відносин, що забезпечує захист прав і свобод громадян, їх життя і здоров'я, повагу честі та людської гідності, дотримання норм суспільної моралі.

Громадянськість - Усвідомлення кожним громадянином своїх прав і обов'язків щодо держави, суспільства. Мораль, якою ми керуємося, - це сплав беззавітної відданості ідеалам комунізму, високої громадянськості, любові до своєї соціалістичної Батьківщини, братерської солідарності з трудящими всіх країн, колективізму і непримиренності до порушень громадського обов'язку.

Д

Доброчинна, благодійна діяльність - діяльність, пов'язана з наданням допомоги та підтримки тим, хто її потребує, виходячи із загальнолюдських принципів гуманності та взаємодопомоги, яка здійснюється виключно безкорисливо (без мети одержання прибутку чи іншої вигоди).

Державний кордон України - лінія і вертикальна поверхня, що проходить по цій лінії, визначає межі державної території, - суші, вод, надр, повітряного простору - тобто межі державної території України, просторові рубежі дії державного суверенітету України. Охороною Державного кордону України на суші, морі, річках, озерах та інших водоймах займається Державна прикордонна служба України, - у повітряному та підводному просторі - Збройні сили України.

М

Міжнародний червонохресний рух - Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, складовими частинами якого є Міжнародний Комітет Червоного Хреста, Міжнародна Федерація товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та Національні товариства Червоного Хреста або Червоного Півмісяця.

Н

Національні товариства - Національні товариства Червоного Хреста або Червоного Півмісяця іноземних країн.

Надзвичайні ситуації - збройні конфлікти, стихійне лихо, катастрофи, аварії, епідемії, масові отруєння, голод, радіаційне, бактеріологічне, хімічне забруднення тощо.

О

Організації профспілки - організаційні ланки профспілки, визначені статутом профспілки, що діють у межах повноважень, наданих статутом та чиним законодавством.

Організація роботодавців - неприбуткова громадська організація, яка об'єднує роботодавців;

Об'єднання організацій роботодавців - неприбуткова громадська організація, яка об'єднує організації роботодавців, їх об'єднання.

П

Політична партія - це зареєстроване згідно з законом добровільне об'єднання громадян - прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, що має своєю метою сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян, бере участь у виборах та інших політичних заходах.

Професійна спілка (профспілка) - добровільна неприбуткова громадська організація, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання).

Первинна організація профспілки - добровільне об'єднання членів профспілки, які, як правило, працюють на одному підприємстві, в установі, організації незалежно від форми власності і виду господарювання або у фізичної особи, яка використовує найману працю, або забезпечують себе роботою самостійно, або навчаються в одному навчальному закладі.

Профспілковий орган - орган, створений згідно із статутом (положенням) профспілки, об'єднання профспілок, через який профспілка здійснює свої повноваження.

Профспілковий представник - керівник профспілки, її організації, об'єднання профспілок, профспілкового органу, профорганізатор або інша особа, уповноважена на представництво статутом або відповідним рішенням профспілкового органу.

Працівник - фізична особа, яка працює на підставі трудового договору на підприємстві, в установі, організації чи у фізичної особи, яка використовує найману працю.

Професійний творчий працівник - особа, яка провадить творчу діяльність на професійній основі, результатом якої є створення або інтерпретація творів у сфері культури та мистецтва, публічно представляє такі твори на виставках, шляхом публікації, сценічного виконання, кіно-, теле-, відеопоказу тощо та/або є членом творчої спілки, та/або має державні нагороди за діяльність у сфері культури і мистецтва.

Р

Роботодавець - власник підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, виду діяльності, галузевої належності або уповноважений ним орган (керівник) чи фізична особа, яка відповідно до законодавства використовує найману працю.

Релігійними організаціями в Україні є релігійні громади, управління і центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії), духовні навчальні заклади, а також об'єднання, що складаються з вищезазначених релігійних організацій. Релігійні об'єднання представляються своїми центрами (управліннями).

Релігійна громада є місцевою релігійною організацією віруючих громадян одного й того ж культу, віросповідання, напрямку, течії або толку,

які добровільно об'єдналися з метою спільного задоволення релігійних потреб.

С

Свобода совісті - природне право на умови, за яких можливе вільне самовизначення особистості в світоглядній сфері буття, її духовне становлення, розвиток, самоактуалізація. За своїм змістом поняття «свобода совісті» багатоаспектне, ширше ніж «свобода віросповідання». Правовий аспект свободи совісті визначається сукупністю юридичних норм, які регулюють суспільні відносини в процесі реалізації свободи совісті. Свобода совісті може бути об'єктом цих норм лише в процесі самореалізації особистості.

Т

Товариство Червоного Хреста України - Національне товариство Червоного Хреста - складова частина Міжнародного червонохресного руху, всеукраїнська добровільна громадська гуманітарна організація.

Творча спілка --добровільне об'єднання професійних творчих працівників відповідного фахового напрямку в галузі культури та мистецтва, яке має фіксоване членство і діє на підставі статуту.

Творча діяльність - індивідуальна чи колективна творчість, результатом якої є створення або інтерпретація творів, що мають культурну цінність.

Ч

Член профспілки - особа, яка входить до складу профспілки, визнає її статут та сплачує членські внески.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Брегеда, А. Ю. Основи політології: навч. пос., вид. 2-ге, перер. і доп. К.: КНЕУ, 2000. 312 с.
2. Гаєва, Н. П. Закон України "Про громадські об'єднання": деякі актуальні проблеми . *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 62. С. 97-104.
3. Гололобов, С. М. Правові засади діяльності громадських організацій у ЄС: національно-культурний аспект. *Публічне адміністрування: теорія та практика: електрон. зб. наук. пр.* Дніпропетровськ, 2017. № 2 (18). С. 1-13.
4. Гудима, Н. Громадські об'єднання та організації як фактор забезпечення прозорості державного управління. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. К., 2006. № 3. - 31-37
5. Жаріков, А. Є. Утворення галузевих об'єднань як механізм формування вітчизняних транснаціональних компаній. *Актуальні проблеми економіки*. К., 2010. № 7. С. 103-110.
6. Журба, М. А. Химери інтернаціоналізму. Громадські об'єднання України і зарубіжний світ (20-30 рр. ХХ ст.). *Вісник аграрної історії*. 2013. Вип. 6-7. С. 106-116.
7. Загальна теорія держави і права: навч. пос. За ред. В. В. Копейчикова. К: Юрінком-Інтер, 2000. 320 с.
8. Іваницький, С. О. Громадські об'єднання адвокатів і суддів та їх місце в структурі громадянського суспільства. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2014. Вип. 3-4. С. 108-122.
9. Калінічева, Г. І. Діяльність громадських об'єднань як індикатор розвитку громадянського суспільства в Україні. *Історико-політичні студії*. 2013. № 1. С. 95-102.
10. Лилик, С. Фахові громадські організації України - 2008: роль та місце у формуванні громадянського суспільства в Україні. *Маркетинг в Україні*. К., 2008. № 4. С. 51-63
12. Міненко, М. А. Німецький досвід побудови інституційної вертикалі фахових галузевих громадських об'єднань. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 4. С. 4-7.
13. Міненко, М. Інституційна спроможність фахових об'єднань в Україні. *Маркетинг в Україні*. К., 2009. № 3. С. 42-49.
14. Москаленко С. Функціонування громадських організацій як суб'єктів соціальної політики: регіональний аспект. *Статистика України*. К., 2007. № 4. 109-113
15. Ніколайчук, К. А. Жіночі громадські організації у суспільно-політичному житті у сучасної України. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Філософія. Соціологія. Політологія*. Дніпро, 2017. № 1. С. 35-41.

16. Подобєд, Н. В. Напрями поліпшення співпраці між державою та молодіжними громадськими об'єднаннями. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 22. С. 117-120.

17. Політичні партії, громадські організації та рухи. *Політологія*. К., 2007. С. 144-167

Навчальне видання

**ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ І ОРГАНІЗАЦІЇ
тематика семінарських занять
для здобувачів вищої освіти спеціальності «Політологія»
усіх форм навчання**

Укладач ШИМКО Олена Володимирівна

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання Я. О. Бершацька

114/2021. Формат 60 × 84/16. Ум. друк. арк. .
Обл.-вид. арк. . Тираж пр. Зам. № .

Видавець і виготівник Донбаська державна машинобудівна академія
84313, м. Краматорськ, вул. Академічна, 72.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1633 від 24.12.2003